

N:o 138.

Af herr E. Nilson, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om inrättande af industrilotterier.

Vid riksdagen nästlidet år väckte jag motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till ändring af kongl. förordningen angående förbud mot lotterier m. m. den 6 augusti 1881. Andra Kammarernas första tillfälliga utskott, till hvars förberedande behandling berörda förslag hänvisades, biträdde hufvudsakligen de skäl, hvarpå detsamma var grundadt, samt hemställde, med någon inskränkning af detsammans innehåll, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att, derest bestämmelserna i åberopade kongl. förordning ansåges utgöra hinder för medgifvande af tillstånd till inrättande af industrilotterier, Kongl. Maj:t täcktes i förordningen vidtaga sådan ändring, att dylika lotterier måtte kunna i rikets större städer anordnas.

Under kammarernas öfverläggning i ämnet förekommo särskilda förslag till ändring af eller tillägg till så väl motionen som utskottets hemställan, och vid slutlig omröstning afslogs denna hemställan, dock med en högst ringa röstöfvervigt och under förhållanden i öfrigt, som föranleda mig att å nyo, om ock uti en i viss mån förändrad form, underställa denna fråga Riksdagens pröfning.

De skäl, som under nyss antydda öfverläggning anfördes, å ena sidan af dem, som omfattade omförmälda förslag angående inrättande af lotterier, och å den andra af dem, som ogillade hvarje förslag i denna syftning, torde ännu vara i friskt minne hos många af kammarernas ledamöter, och ett uppreparande af dessa skäl lär vid sådant förhållande icke vara lämpligt.

Fortfarande är jag af den åsigt, att inrättandet af industrilotterier inom landet skulle vara till nytta och verksamt befördra utvecklingen af arbetsskickligheten hos våra handverkare, hvilkas ställning i allmänhet är fortfarande ganska tryckt.

Den erfarenhet, man tillförene vunnit i detta afseende, torde bekräfta rättigheten af denna åsigt, och det lär väl svårligen kunna bestridas, att i täflan med den konkurrens, som införandet af utrikes tillverkade industrialster

medför, särskilda åtgärder måste vidtagas, så vida man vill förekomma våra egna handtverkeriers ohjelpiga förfall. Frågan gäller företrädesvis att utfinna sätt och medel för vinnande af afsättning af sådana handtverksprodukter, på hvilkas åstadkommande användts en längre tids arbete och som ådagalägga en högre grad af arbetsskicklighet. Det ofvan nämnda tillfälliga utskottet yttrade också uti sitt utlåtande i ämnet, att allmänt erkändes, »att de förut hos oss befintliga industrilotterierna utöfvat ett gagnande inflytande på handtverk och slöjder. i det de uppfordrat handtverkare, som annars ej skolat våga offra tid och penningar på sina arbeten, att frambringa konstnärliga alster, för hvilka de visste sig hos lotteriföretagen ega afnämare», hvarefter utskottet förklarade sig dela motionärens farhågor för den svenska handtverksindustriens tillbakagång, särskildt beträffande de produkter, som fordra större skicklighet och kostnader vid deras förfärdigande, »derest icke något göres för beredande af rikligare tillfällen till afsättning af sådana inhemska varor än nu förefinnas.» För sin på i öfrigt anförda skäl uttalade åsigt om önskvärdheten af att industrilotterier måtte i vårt land å nyo anordnas, förmälte sig utskottet hafva fått ytterligare stöd i de många från föreningar och enskilde i olika orter inom landet utgångna, till utskottet genom riksdagsmän framburna skrivelser i omförmälda syfte, äfvensom af den i öfrigt inom landet nu mera allmänt uttalade önskan om återinförande af industrilotterier.

Utom hvad jag nu i korthet andragit till stöd för min förnyade framställning i detta ämne, anser jag mig icke böra underlåta att ytterligare framhålla, att det högst betydliga penningebelopp, som i saknad af lotterier här i landet årligen utvandra till allehanda lotteriinrättningar i utlandet, torde i och för sig berättiga till den önskan, att åtminstone någon del af detsamma kunde komma vår egen industri till godo.

Men lika viktigt jag håller före, att industrilotterier komma till stånd, lika angeläget anser jag det vara, att slika företag endast må tillåtas under sådana vilkor och med sådana inskränkningar, att det med dem afsedda ändamål må kunna ernås. I afseende derå föreställer jag mig, att de reglementariska föreskrifter, som gälde för handhafvandet af de under slutet af 1860-talet med Kongl. Maj:ts särskilda tillstånd i vissa städer inrättade lotterier, skola befinnas vara tillämpliga och tillfyllestgörande.

Till bestämmelser i fråga härom synes i främsta rummet vara: att lotteriet förvaltas af en af flere ledamöter bestående styrelse, hvilka samtliga, en för alla och alla för en, skola ansvara för, att lotteriet fullgör sina förbindelser mot allmänheten; att vid inköp af industriföremål för lotteriets räkning hufvudsakligen fästes afseende å sådana alster, som utmärka sig genom en för deras frambringande ådagalagd framstående skicklighet och å

hvilka en högre grad af arbete är nedlagd; att ett bestämdt, efter lotteriets större eller mindre omfattning lämpadt och offentligen tillkännagifvet förhållande emellan antalet af lotter och vinster eger rum; att all den vinst, som efter afdrag af nödiga förvaltningskostnader, af lotteriföretaget uppkommer, skall användas till något allmännyttigt, likaledes offentligen tillkännagifvet ändamål; äfvensom att vederbörande myndighet åligger att förordna en person, som å denna myndighets vägnar har ått tillse, att det för lotteriet utfärdade reglemente noggrant iakttages.

På de grunder, jag nu anfört, tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att de i § 3 af kongl. förordningen angående förbud mot lotterier m. m. den 6 augusti 1881 medgifva undantag från de i §§ 1 och 2 af samma förordning förekommande stadganden måtte utsträckas jemväl till sådana företag, som afse bortlottning af svenska industrialster, och att i följd häraf Konungens befallningshafvande må, efter pröfning af omständigheterna, ega att på ansökning meddela tillstånd till inrättande af industrilotterier, under de vilkor och med de inskränkningar Kongl. Maj:t täcktes bestämma.

Stockholm den 27 januari 1889.

Elis Nilson.

I denna motion instämma:

C. Th. Svanberg.

Carl Aug. Andersson.